

MỘT SỐ ĐỀ KIỂM TRA

(Để giáo viên tham khảo)

Các đề kiểm tra 15'

Đề 1

(Sau khi học hết §3)

Trong các mệnh đề sau đây, mệnh đề nào đúng, mệnh đề nào sai ?

- 1) Nếu phép dời hình biến điểm A thành điểm B không trùng với A thì nó cũng biến điểm B thành điểm A .
- 2) Nếu phép dời hình biến điểm A thành điểm B và biến điểm B thành điểm C thì $AB = BC$.
- 3) Nếu phép đối xứng trục biến đường thẳng a thành đường thẳng b cắt a thì giao điểm của a và b nằm trên trục đối xứng.
- 4) Hình có thể có vô số trục đối xứng.
- 5) Hình chữ nhật có bốn trục đối xứng.
- 6) Cho hai đường thẳng song song a và b thì có một phép tịnh tiến duy nhất biến a thành b .
- 7) Có những hình biến thành chính nó qua một phép tịnh tiến (khác phép đồng nhất).

Đáp án : 1) Sai ; 2) Đúng ; 3) Đúng ; 4) Đúng ; 5) Sai ; 6) Sai ; 7) Đúng.

Đề 2

(Sau khi học hết §4)

- 1) Có những phép quay nào biến tam giác đều ABC thành chính nó ?
- 2) Có những phép quay nào biến hình vuông $ABCD$ thành chính nó ?
- 3) Có những phép quay nào biến hình chữ nhật $ABCD$ thành chính nó ?

Đáp án

- 1) Ba phép quay với tâm quay là tâm G của tam giác đều ABC và góc quay lần lượt là : $\frac{2\pi}{3}$, $\frac{4\pi}{3}$ và 2π .
- 2) Bốn phép quay với tâm quay là tâm O của hình vuông $ABCD$ và góc quay lần lượt là : $\frac{\pi}{2}$, π , $\frac{3\pi}{2}$ và 2π .

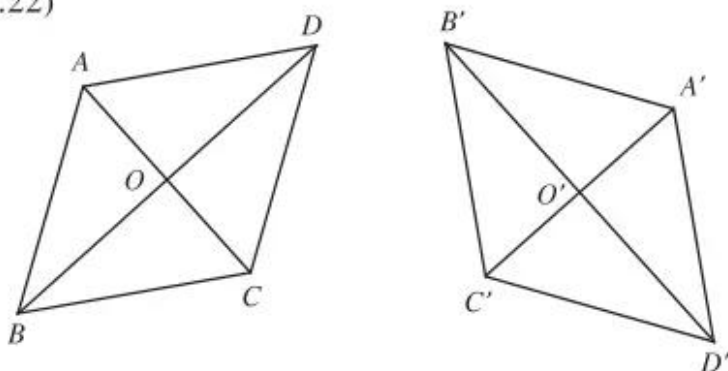
3) Hai phép quay với tâm quay là tâm hình chữ nhật $ABCD$ và góc quay lần lượt là π và 2π .

Đề 3

(Sau khi học hết §5)

Cho hai hình thoi $ABCD$ và $A'B'C'D'$ có $AC = A'C'$, $BD = B'D'$. Chứng minh rằng hai hình thoi đó bằng nhau.

Đáp án (h.22)

Hình 22

Gọi O và O' lần lượt là tâm của hai hình thoi $ABCD$ và $A'B'C'D'$. Rõ ràng hai tam giác OAB và $O'A'B'$ bằng nhau nên có phép dời hình F biến O, A, B lần lượt thành O', A', B' . Vì F bảo tồn khoảng cách và thứ tự của các điểm nên F biến C thành C', D thành D' . Vậy F biến $ABCD$ thành $A'B'C'D'$, nghĩa là hai hình thoi đó bằng nhau.

Đề 4

(Sau khi học hết §7)

Trong các mệnh đề sau đây, mệnh đề nào đúng ?

- 1) Phép vị tự biến mỗi đường thẳng a thành đường thẳng a' song song với a .
- 2) Có phép vị tự biến mọi đường thẳng thành chính nó.
- 3) Có phép vị tự biến mọi đường tròn thành chính nó.
- 4) Hai đường tròn nào cũng có tâm vị tự ngoài.
- 5) Tâm vị tự của hai đường tròn thẳng hàng với tâm của hai đường tròn.
- 6) Phép đối xứng trục là một phép vị tự.
- 7) Phép đối xứng tâm là một phép vị tự.

Đáp án : 1) Sai ; 2) Đúng ; 3) Đúng ; 4) Sai ; 5) Đúng ; 6) Sai ; 7) Đúng.

Các đề kiểm tra 45'

Đề 1

(Sau khi học hết §3)

Cho đường tròn (O) đường kính AB và đường thẳng d vuông góc với AB tại B . Với đường kính MN thay đổi của đường tròn (MN khác AB), gọi P và Q lần lượt là giao điểm của d với các đường thẳng AM và AN . Đường thẳng đi qua M , song song với AB cắt đường thẳng AN tại H .

1) Chứng minh rằng H là trực tâm của tam giác MPQ .

2) Chứng minh rằng $ABMH$ là hình bình hành.

3) Tìm quỹ tích điểm H .

4) Tìm quỹ tích trực tâm tam giác NPQ .

Đáp án (h.23)

1) (2 điểm)

Rõ ràng $MH \perp PQ$ và $QH \perp PM$ nên H là trực tâm tam giác MPQ .

2) (2 điểm)

Vì $AB \parallel HM$ và $AH \parallel BM$ (cùng vuông góc với AM) nên $ABMH$ là hình bình hành.

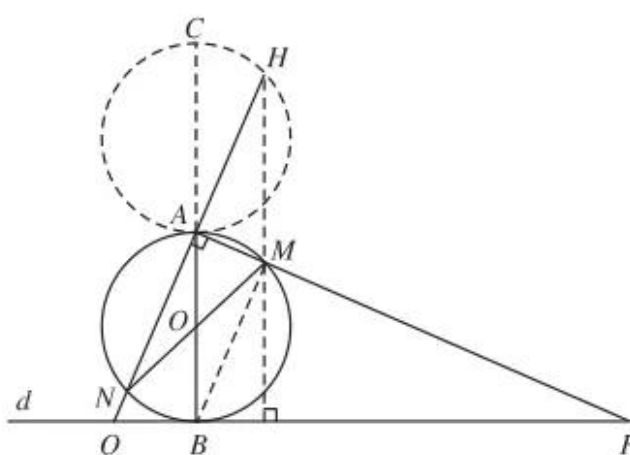
3) (4 điểm)

Từ câu 2) suy ra $\overrightarrow{MH} = \overrightarrow{BA}$.

Phép tịnh tiến theo vectơ $\overrightarrow{BA}$ biến M thành H . Vì M chạy trên đường tròn (O) (không trùng với hai điểm A, B) nên quỹ tích H là ảnh của (O) qua phép tịnh tiến trên, trừ đi hai điểm là ảnh của A và B . Nếu ta lấy điểm C sao cho A là trung điểm của BC , thì quỹ tích H là đường tròn đường kính AC trừ đi hai điểm A và C .

4) (2 điểm)

Điểm N đóng vai trò hoàn toàn tương tự như điểm M , nên quỹ tích trực tâm của tam giác NPQ cũng trùng với quỹ tích điểm H .

Hình 23

Đề 2

(Sau khi học hết §4)

Cho đường tròn (O) và điểm I không nằm trên đường tròn đó. Với mỗi điểm A thay đổi trên đường tròn, dựng hình vuông $ABCD$ có tâm là I .

- 1) Tìm quỹ tích điểm C .
- 2) Tìm quỹ tích mỗi điểm B và D .
- 3) Khi điểm I trùng với O , có nhận xét gì về ba quỹ tích nói trên ?

Đáp án (h.24)

- 1) (4 điểm)

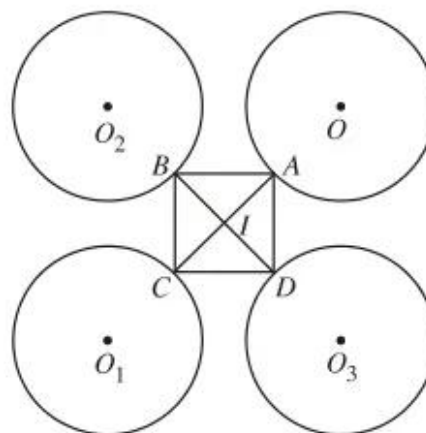
Phép đối xứng tâm D_I với tâm I biến điểm A thành điểm C . Vậy quỹ tích C là đường tròn (O_1) , ảnh của đường tròn (O) qua phép đối xứng đó.

- 2) (4 điểm)

Phép quay Q tâm I góc quay $\frac{\pi}{2}$ biến điểm A thành điểm B và phép quay Q' tâm I góc quay $-\frac{\pi}{2}$ biến điểm A thành điểm D . Suy

ra quỹ tích B và D lần lượt là các đường tròn (O_2) , (O_3) , ảnh của đường tròn (O) qua các phép quay Q và Q' .

- 3) (2 điểm) Khi I trùng O thì O_1, O_2, O_3 cũng trùng với O nên ba quỹ tích nói trên đều là đường tròn (O) .

Hình 24

ĐỀ 3

(Sau khi học hết §7)

Cho điểm A cố định nằm trên đường tròn (O) và điểm B cố định nằm trên đường thẳng d , d không đi qua A . Hãy xác định trên d một điểm C sao cho tam giác ABC có trọng tâm nằm trên (O) .

Đáp án (h.25)

Giả sử đã dựng được tam giác ABC với trọng tâm G thuộc (O) . Gọi I là trung điểm của BC thì $\overrightarrow{AG} = \frac{2}{3}\overrightarrow{AI}$. Như vậy, phép vị tự V tâm A tỉ số $\frac{2}{3}$ sẽ biến I thành G và biến đường thẳng d thành đường thẳng d' đi qua G . Vậy G là giao điểm của (O) và d' .

Suy ra cách dựng :

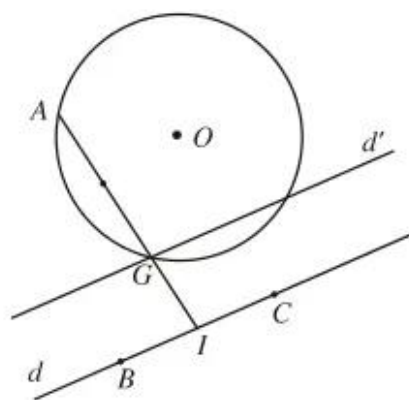
Dựng đường thẳng d' là ảnh của d qua phép vị tự V , tâm A tỉ số $\frac{2}{3}$.

Lấy G là giao điểm của (O) và d' .

Lấy I là giao điểm của đường thẳng AG và d .

Cuối cùng xác định điểm C sao cho I là trung điểm của BC .

Số nghiệm hình là số giao điểm G của (O) và d' mà đường thẳng AG không đi qua B .

Hình 25